МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ВИЩА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

X Всеукраїнська
науково-методична конференція

28–29 листопада 2013 р.

Збірник праць конференції

Київ • НТУУ «КПІ» • 2013

УДК 378(063)
ББК 74.58я43
В55

Локальне електронне видання на CD-ROM

Вища освіта: проблеми і шляхи забезпечення якості : зб. праць X всеукр. наук.-метод. конф., 28–29 листоп. 2013 р., Київ / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – Електрон. дані. – К. : НТУУ «КПІ», 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана

ВИЩА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

X Всеукраїнська науково-методична конференція

28–29 листопада 2013 р.

Збірник праць конференції

Укладач: *Головенкін Володимир Павлович*, канд. тенх. наук, доцент

Відповідальний за випуск: *Гожій Сергій Петрович*, д-р техн. наук, доцент

За редакцією авторів

ISBN 978-966-622-604-7

© НТУУ «КПІ», 2013

РОЗДІЛ ІІІ
«ПРОГРЕСИВНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЯКІСТЬ ОСВІТИ»

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЯК УМОВА НОВОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ *283*
Лучанінова О.П.
м. Дніпропетровськ, Національна металургійна академія

ВИКОРИСТАННЯ МОДУЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ *287*
Бабин І.І.
м. Львів, Національний університет «Львівська політехніка»

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК МЕТОДИКА ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ ХХІ СТОЛІТТЯ *292*
Краснолуцький К.К.
м. Київ, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД – КЛЮЧ ДО ІННОВАЦІЙНОГО ПРОРИВУ У ВИЩІЙ ОСВІТІ *295*
Кузнєцов Ю.М.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

РЕАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНИХ ВИМОГ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ФАХІВЦІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ ТА ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ *299*
Денисюк С.П.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

НОВА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ НА БАЗІ КІБЕРАКМЕОЛОГІЧНИХ СППР ТА ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ *304*
Антонов В.М.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПРАКТИКА АКТИВНОГО І НАБЛИЖЕНОГО ДО РЕАЛЬНОСТІ НАВЧАННЯ: CASES-МЕТОД *308*
Сингаївська А.М.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ В НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ СОВРЕМЕННОГО ТЕХНИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА *313*
Кофанова Е.В.
г. Киев, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

ВИКОРИСТАННЯ ЗМІШАНОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ» *317*
Дуда Т.І., Васільєв О.О.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ *320*
Долголаптєв В.М., Козачишена О.С.
м. Алчевськ, Донбаський державний технічний університет

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ СТАНДАРТНОГО ПАКЕТУ MS OFFICE ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ І ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ НАПРЯМУ «БІОТЕХНОЛОГІЯ» *325*
Карлаш Ю.В., Красінько В.О.
м. Київ, Національний університет харчових технологій

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВУЗІ *327*
Колодяжна І.В.
м. Донецьк, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ КУРСА «ИСПЫТАНИЯ И СЕРТИФИКАЦИЯ СРЕДСТВ ИЗМЕРИТЕЛЬНОЙ ТЕХНИКИ» *331*
Затока С.А.
г. Киев, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ ДИСЦИПЛІН НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «БІОТЕХНОЛОГІЯ» *335*
Красінько В.О., Скроцька О.І., Тетеріна С.М.
м. Київ, Національний університет харчових технологій

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ІНЖЕНЕРНОЇ І КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ *339*
Корнута О.В., Пригоровська Т.О.
м. Івано-Франківськ, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МАШИНОБУДІВНОГО КРЕСЛЕННЯ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ *342*
Козяр М.М.
м. Рівне, Національний університет водного господарства та природокористування

ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ *347*
Абакумова О.О.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ЕЛЕКТРОННІ НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ З ФІЗИКИ ЯК ОСНОВА СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ *351*
Сусь Б.А.[1], Сусь Б.Б.[2], Грохольський Я.М.[1]
м. Київ, [1] Державний університет телекомунікацій,
[2] Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРО ЕЛЕКТРОННЕ ТЕСТУВАННЯ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ В НТУУ «КПІ» *355*
Алєксєєва І.В., Гайдей В.О., Диховичний О.О., Коновалова Н.Р., Федорова Л.Б., Дудко А.Ф.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ КАЛІБРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТЕСТУВАННЯ *358*
Кравченко А.А., Яремчук Н.А.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ТРАДИЦІЙНІ ТА ПРОГРЕСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СТАНОВЛЕННІ КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ..... *363*
Розумовська О.Б.
м. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ОСОБЛИВОСТІ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ДИСЦИПЛІНАМИ ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ *368*
Добровська Л.М.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

КОНЦЕПЦІЯ НАСКРІЗНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА ЦИКЛОМ ДИСЦИПЛІН З ФІЗИЧНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕНЬ ВЛАСТИВОСТЕЙ МАТЕРІАЛІВ: АНАЛІЗ І РЕАЛІЗАЦІЯ *371*
Сидоренко С.І., Волошко С.М., Холявко В.В., Котенко І.Є., Конорев С.І.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ В КОЛЕДЖАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ *375*
Ткач Л.В.
м. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський коледж харчової промисловості Національного університету харчових технологій

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ-ЕЛЕКТРОМЕХАНІКІВ ЗА УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ДОСЛІДНИЦЬКОГО..... *380*
Сліденко В.М., Шевчук С.П., Рябенко І.С.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПОСИЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКІВ ШЛЯХОМ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ У ВИЩІЙ ШКОЛІ..... *382*
Казак І.О.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЭНЕРГОАУДИТА НА ОБЪЕКТАХ РАСПРЕДЕЛЕННОЙ ГЕНЕРАЦИИ..... *387*
Прокопенко В.В., Коцарь О.В., Опрышко В.П.
г. Киев, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА ЯК ШЛЯХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЗА НАПРЯМОМ «ОХОРОНА ПРАЦІ»..... *391*
Шароватова О.П., Васюков О.Є., Бєлан С.В., Морозов А.І.
м. Харків, Національний університет цивільного захисту України

ПРОБЛЕМИ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ» В ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ..... *396*
Підгорний А.В., Назарова Т.М.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ФАХОВА МОВА: ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ І НАВЧАННЯ..... *399*
Маслова Т.Б.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ НА СТАРШИХ КУРСАХ..... *404*
Варянко Т.В.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ..... *407*
Павленко І.Г.
м. Луганськ, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДСНС УКРАЇНИ..... *411*
Островерх О.О.
м. Харків, Національний університет цивільного захисту України

МЕТОДИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ *416*
Ковалевська Т.М.
м. Харків, Національний університет цивільного захисту України

ДВА ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕДІАОСВІТА» *420*
Бєсова О.Г.
м. Мелітополь, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

РОЛЬ ЕТИКИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО СПЕЦІАЛІСТА *423*
Гур В.І.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ІСТОРІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ Й ОСВІТИ ДОНБАСУ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ *428*
Єфімов Д.В.
м. Артемівськ, Артемівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №18

ВРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ (АНГЛІЙСЬКА МОВА ПІСЛЯ НІМЕЦЬКОЇ) *431*
Прокопчук М.М.
м. Київ, Київський національний лінгвістичний університет

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕВРИСТИЧНА ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ТЕХНІЧНОМУ ВНЗ *434*
Павловський В.В.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

О ПРАКТИЧЕСКИ-ОРИЕНТИРОВАННОМ КУРСЕ ФИЛОСОФИИ ДЛЯ ФИЗИКОВ *437*
Игнатович В.Н.
г. Киев, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

РОЛЬ ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В НАБУТТІ ТА ЗДІЙСНЕННІ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРИ КОМЕРЦІОНАЛІЗАЦІЇ РОЗРОБОК *442*
Кузьменко Є.О.
м. Київ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЕКТУВАННЯ –ПРОГРЕСИВНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ *445*
Шаповалова О.А.
м. Київ Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

Павленко І.Г.

м. Луганськ, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Екологічна освіта у третьому тисячолітті стала необхідною складовою гармонійного, екологічно безпечного розвитку.

Підготовка громадян з високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи, гармонійного співіснування з довкіллям, повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України. Змінення людиною навколишнього світу привело до того, що вона сама не встигає адаптуватися до нових умов життя. Неадекватне сприйняття людиною ситуації, яка склалася, веде до нових негативних змін як довкілля, в цілому, так і природи самої людини.

Для подолання наростаючої екологічної кризи особлива увага повинна приділятися вихованню людини, яка спроможна жити в гармонії з собою та з навколишнім світом, удосконалювати його, але при цьому благоговійно ставитися до життя інших істот та майбутніх поколінь; людини компетентної в питаннях власної безпеки та навколишнього середовища, яка б мала високий рівень екологічної культури. Формування такої особистості є одним із головних завдань сучасної освіти.

У зв'язку з цим нам видається надзвичайно важливим звернення до робіт С.Бородавкіна, А.Букіна, О.Вербицького, Е.Гірусова, І.Звєрева, М.Реймерса, М.Тарасенка, І.Суравегіної, В.Хилька, у яких указується на значення екологічної освіти, визначається роль екологічної культури в процесі формування духовної культури сучасного суспільства.

Екологічна освіта та виховання – актуальна соціально-економічна та психолого-педагогічна проблема, змістом якої є формування розуміння сучасних екологічних проблем, виховання відповідальності за стан довкілля, оволодіння навичками етичної поведінки в природі. Такої мети можна досягти лише спільними зусиллями громадських організацій та державних установ.

Усунути дисбаланс у відношеннях «людина – природа» – одна з найважливіших проблем сучасності, від правильного та своєчасного вирішення якої залежить здоров'я та добробут людей. Цю проблему можна подолати за допомогою створення системи безперервної екологічної освіти (БЕО), яка спрямована на розвиток екологічної свідомості та мислення, екологічної культури особистості та суспільства, відповідального ставлення кожної людини до природи, формування практичного досвіду природокористування й компетентного прийняття рішень (кожним на своєму рівні), що буде сприяти здоровому образу життя людей, стійкому соціально-екологічному розвитку й екологічній безпеці країни та світу [3].

Екологічна культура, екологічне мислення – ці категорії допомагають вченим визначити образ людини та суспільства, які діють відповідно природним законам. Розглянемо більш детально екологічну культуру особистості, оскільки без її формування створення цивілізованого суспільства з високим рівнем екосвідомості залишається безплідною мрією.

М.Тарасенко вважає, що в основі екологічної культури знаходиться науковий світогляд, який є духовно-практичним компонентом людського життя, що формує в людині ідеальні образи опанування світу. Завдяки останнім у сфері свідомості та духовно-практичних почуттів людини створюються ті бажані для неї «становища світу», які потім утілюються в його практичних діях та вчинках. «Практичність» світогляду полягає якраз у тому, що він відображає світ у формі творчості: цілеспрямовано формує образи майбутнього світу, у яких відображається дійсність, що підлягає перетворенню та вдосконаленню. Під екологічною культурою М.Тарасенко пропонує розуміти особливий світоглядний «образ світу», у якому відображено такий стан соціально-природних залежностей, які характеризують їхню гармонійну єдність – це раціональне опанування людиною природної та соціальної дійсності й ствердження в цьому процесі своєї власної індивідуальності та самобутності. «Екологічна культура включає визначений «зріз» суспільного виробленого способу самореалізації людини в природі, культурні традиції, життєвий досвід, моральні почуття й моральну оцінку ставлення людини до навколишнього середовища» [6, с. 232]. Таке поняття екологічної культури порушує питання про екологічну мораль, яка полягає в екологічно вірній діяльності особистості, котра сама теж розвивається в цьому процесі.

М. Реймерс визначив екологічну культуру як сукупність знань, умінь, соціальних та інженерних норм, керуючись якими людина усвідомлює себе (і відповідним чином діє) як частина природного середовища та як суб'єкт, який відповідальний перед собою, нинішніми та майбутніми поколіннями людей за її збереження [5].

В.Хилько характеризує екологічну культуру особистості як складову частину екологічної політики, проведення якої, на його погляд, гостро необхідне в сучасній ситуації. Екологічна політика реалізується в трьох аспектах: 1) соціально-політичному; 2) науково-технічному (техніко-економічному); 3) духовно-педагогічному. Третій аспект і передбачає формування екологічної культури особистості, у рамках якої отримані людиною екологічні знання повинні перейти в переконання, а потім утілитися в практичній діяльності [7].

Зазначимо, що більшість учених процес формування екологічної культури особистості безперервно пов'язують з освітою, яка, орієнтуючись на людину, спрямована на задоволення потреб особистого існування: свободи й вільного вибору, себе й свого світогляду, дій вчинків, позицій, самостійності та особистої відповідальності, саморозвитку, самореалізації, самовизначення й творчості та ін. Однак слід пам'ятати, що всі можливості та зачинання людини не повинні становити загрозу довкіллю.

Екологічні знання не гарантують наявності екологічної культури, тому обов'язково треба говорити про розвиток емоційної сфери особистості і культури почуттів. Екологічні емоції і почуття носять індивідуальний характер, їх прояв – це необхідна передумова здійснення позитивної діяльності в природному середовищі та формування екологічних переконань.

Екологічні переконання є регулятором екологічно виправданої поведінки особистості, що характеризується ступенем застосування екологічних знань, культури почуттів, а також участю людини в різноманітній діяльності, спрямованої на збереження природного середовища, і готовністю до здійснення активної екологічної діяльності, в основі якої лежить мотивація взаємодії людини з природою.

Отже, на думку С.Бородавкіна, розвиваючи екологічну культуру, доцільно враховувати не лише усталені норми поведінки, а й спиратися на внутрішній контроль самої особистості: відповідальність, сумлінність, обов'язок тощо. Але при цьому С.Бородавкін підкреслює, що формування нової екологічної культури не повинно обмежуватися лише реалізацією широких просвітницьких програм, пов'язаних із розумінням законів біосфери. Спершу воно вимагатиме соціально санкціонованих норм поведінки в ставленні до природного середовища. Ефективність захисту природи вчений пов'язує з використанням правових гарантій, щільно до повної заборони господарської діяльності в окремих регіонах. Це не один засіб, який закликає поліпшити життя як існуючого, так і майбутніх поколінь людей [1].

Е.Гірусов поділяє точку зору С.Бородавкіна про необхідність припинення негативних дій у ставленні до природи та пропагування законів її охорони. А під екологічною культурою Е.Гірусов розуміє знання екологічних законів й умов сумісності суспільства з природним середовищем [4].

А.Букін в екологічну культуру особистості включає: 1) оволодіння людиною науковими знаннями; 2) засвоєння норм поведінки; 3) розвиток морально-естетичних почуттів у спілкуванні з природою; 4) охорону довкілля [2].

Екологічна культура, на думку І.Звєрева та І.Суравегіної, передбачає наявність у людини твердих знань, переконань, готовність до діяльності, а також її практичні дії, які узгоджені з вимогами турботливого ставлення до природи. Формування екологічної культури повинно спиратися на знання про організацію, енергетику та функціонування біосфери, взаємодію суспільства з природою, на ціннісні екологічні орієнтації, систему норм та правил у відношеннях з природою, вміння та навички по її вивченню та збереженню [8].

Виходячи з вищевказаного, ми бачимо, що проблема екологічної культури ще недостатньо розроблена, про це свідчить перш за все відсутність єдиної наукової думки з приводу самого визначення поняття «екологічна культура». Щоправда, у розглянутих висловлюваннях дослідників є схожі складові, аналіз яких дозволяє визначити «екологічну культуру» як поняття двоїсте. У широкому розумінні екологічна культура є невід'ємною частиною світової культури й заснована на позитивному соціально-екологічному досвіді відношень «людина – природа», яка виділилася внаслідок загострення екологічних обставин; у вузькому ж аспекті слід розглядати екологічну культуру особистості, яка включає такі складові:

- оволодіння необхідною науково-екологічною базою знань;
- засвоєння відповідних норм поведінки;
- розвиток морально-естетичних почуттів;
- участь в природоохоронній діяльності.

На наш погляд, «екологічна культура» – це частина духовної культури, яка являє собою інтегративну якість особистості, що втілює духовно-моральні цінності й визначає екологічно-моральні вчинки, спрямовані на збереження життя в усіх його проявах та на створення краси природного середовища. Таким чином, «екологічна культура» – це складне утворення, що припускає формування екоусвідомленості, екомислення й відповідної поведінки.

Сучасна вища школа сприяє формуванню екологічної культури студентів:

- спираючись на ідеї та принципи гуманізму;
- забезпечуючи можливості для розвитку їх особистісних здібностей;

– прищеплюючи пошукові схильності до оволодіння знаннями, засвоєнню їх в максимально повному обсязі, що сприяє формуванню екологічної компетентності та відповідального ставлення до природного середовища.

Використання в освітньому процесі сучасних педагогічних технологій є важливою умовою підвищення ефективності процесу формування екологічної культури студентів. Г.П. Сікорською розроблені проектно – творчі технології, засновані на діяльнісному принципі екологічної освіти. Таким чином, педагогічну технологію можна розглядати як проектне безперервне здійснення педагогічного процесу, в якому взаємопов'язані і взаємодіють всі компоненти і суб'єкти освітнього процесу.

При розробці і використанні педагогічних технологій, що формують екологічну культуру особистості, студент пізнає навколишній світ у вигляді реальних об'єктів соціоприродного середовища; технологій, відповідних сучасному рівню розвитку науки і практики життєдіяльності. Знання, вміння в них розглядаються не як мета навчання, а як засіб розвитку особистості у відповідності з її життєвим і професійним досвідом. При цьому цілі, результати процесу навчання стають внутрішніми цілями студента.

Крім того, особливістю таких технологій є те, що в них природно – наукові методи вивчення соціоприродного середовища доповнюються культурологічними компонентами, що сприяє становленню екологічної моральності та етики. Використання педагогічних технологій в освітньому процесі розвиває творчі, комунікативні здібності, вчить розробляти і вирішувати проблеми на основі інтегративних знань, ставить цілі, задачі з урахуванням конкретних умов, проектувати діяльність, проводити аналіз, самоаналіз, рефлексію. Саме така діяльність формує екологічну культуру студентів.

Формування екологічної культури особистості й учнівської молоді в цілому – процес складний і тривалий, ефективна організація якого потребує подальших наукових досліджень. Вважаємо, що перспективами в цьому напрямку є розробка нових педагогічних технологій, які сприяють розвитку екоусвідомленості, екомислення й діяльності, спрямованої на створення та охорону краси природного світу.

Література:

1. Бородавкин С.В. Этика и экологическое воспитание / Бородавкин С.В. – Л. : Ленингр. орг. о-ва «Знание», 1988. – 15 с.

2. Букин А.П. В дружбе с людьми и природой : [кн. для учителя] / Букин А.П. – М. : Просвещение, 1991. – 156 с.

3. Вербицкий А.А. Основы концепции развития непрерывного экологического образования // Педагогика. //– 1997. – № 6. – С. 31 – 36.

4. Гирусов Э. Опасность «дыр» в экологическом воспитании / Гирусов Э. / Нар. образование . – 1989. – № 4. – С. 120 -127.

5. Реймерс Н.Ф. Охрана природы и окружающей человека среды / Реймерс Н.Ф. – М. : Просвещение, 1992. – 320 с.

6. Тарасенко Н.Ф. Природа, технология, культура: философско-мировоззренческий анализ / Тарасенко Н.Ф. – К. : Наук. думка, 1985. – 256 с.

7. Хилько В.Г. Екологічна культура та об'єктивна зумовленість її зростання / Хилько В.Г. / Питання соціально-політичних наук – 1991. – Вип. 82. – С. 67 – 73.

8. Экологическое образование школьников / [под ред. И.Д. Зверева, И.Т. Суравегиной]. – М. : Педагогика, 1983. – 160 с.